

System patentu jednolitego

Europa atrakcyjniejsza
dla innowacji i inwestorów

Patent jednolity

przyczyni się do poprawy konkurencyjności Europy poprzez uzupełnienie i wzmocnienie istniejącego scentralizowanego systemu udzielania patentów europejskich. Wraz z Jednolitym Sądem Patentowym stanowi on opłacalny sposób na ochronę patentową oraz rozstrzyganie sporów w Europie, co w efekcie pobudza działalność badawczo-rozwojową i inwestycje w obszarze nowoczesnych technologii. To kluczowe kroki na ścieżce do jednolitego, unijnego rynku technologii.

Europejski Urząd Patentowy i fragmentaryczny charakter systemu ochrony patentowej w Europie po udzieleniu patentu

Europejski Urząd Patentowy (ang. European Patent Office, EPO) wspiera innowację, konkurencyjność i wzrost gospodarczy w Europie. EPO nie jest instytucją unijną, lecz odrębnym organem międzyrządowym, ustanowionym na mocy Konwencji o udzielaniu patentów europejskich (ang. European Patent Convention, EPC).

EPO bada **europejskie zgłoszenia patentowe** i udziela **patentów europejskich** na rzecz 39 umawiających się państw Konwencji – są to nie tylko państwa członkowskie UE, lecz także państwa trzecie. Pozwala to wynalazcom obniżyć koszty równoległego dokonywania zgłoszeń patentowych w kilku krajowych urzędach patentowych, zapewniając jednocześnie wysoką jakość udzielanych patentów.

Udzielony patent europejski nie jest jednak jednolitym prawem, a wiązką patentów krajowych, które należy walidować i utrzymywać w mocy w każdym państwie, w którym mają obowiązywać. Procedura ta może być kosztowna i uciążliwa, ponieważ w niektórych krajach wiąże się ona z koniecznością złożenia tłumaczenia patentu na inne języki. Ponadto niezbędne jest uiszczenie opłaty krajowej za walidację i utrzymanie patentu w mocy. Należy także uwzględnić koszty lokalnych prawników i dostawców usług.

Procedura ta może być kosztowna i uciążliwa, należy również uwzględnić lokalne opłaty i koszty w poszczególnych krajach.

Patent jednolity: prostsza i tańsza ochrona o szerszym zasięgu terytorialnym

System **patentu jednolitego** rozwiązuje te problemy – wynalazcy mogą w sposób prostszy i tańszy uzyskać jednolitą ochronę patentową na obszarze wszystkich państw członkowskich UE uczestniczących w tym systemie.

Procedura poprzedzająca udzielenie patentu europejskiego przez EPO jest teraz uzupełniona przez procedurę, która następuje po jego udzieleniu. Zamiast walidować patent europejski w poszczególnych państwach, właściciel patentu ma teraz możliwość uzyskania patentu europejskiego o jednolitym skutku. W tym celu należy złożyć jeden wniosek do EPO – urzędu, który pełni rolę punktu kompleksowej obsługi oraz administruje całym systemem patentu jednolitego i związanymi z nim opłatami. Takie rozwiązanie znacznie ogranicza zbędną biurokrację i obniża związane z nią koszty. Fragmentaryczny charakter dotychczasowego systemu ochrony patentowej oznaczał, że po udzieleniu patentu należało uiszczać opłaty za utrzymanie go w mocy w różnych kwotach, walutach i na rzecz krajowych urzędów patentowych, mających odmienne wymagania prawne, zwłaszcza w zakresie terminów. Obecnie właściciele patentów jednolitych

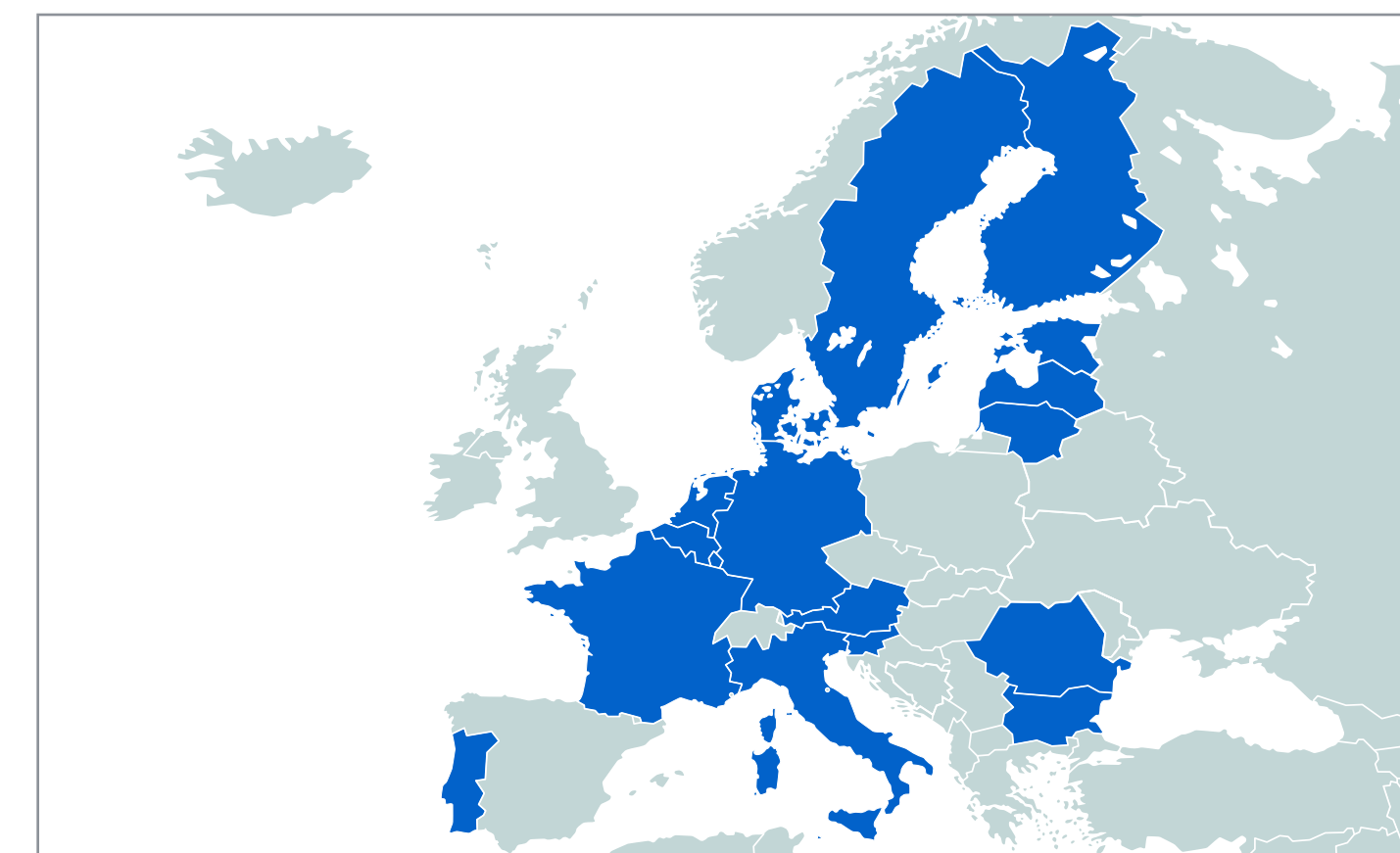
wnoszą do EPO jedną opłatę roczną za utrzymanie patentu w mocy. Opłata ta jest uiszczana w jednej walucie zgodnie z ustalonym harmonogramem oraz akceptowalnymi metodami płatności. Dzięki temu procedura nie tylko jest prostsza, lecz także umożliwia uzyskanie ogromnych oszczędności, ponieważ właściciele mają możliwość samodzielnego administrowania patentami po ich udzieleniu.

Ponadto złożenie wniosku o rejestrację jednolitego skutku jest całkowicie bezpłatne, co oznacza, że EPO nie pobiera żadnych opłat ani za złożenie wniosku, ani za jego zbadanie czy rejestrację. Opłatę roczną za utrzymanie w mocy patentu jednolitego ustalono na bardzo atrakcyjnym i przystępnym dla przedsiębiorców poziomie. Całkowity koszt utrzymywania w mocy patentu jednolitego przez pierwsze dziesięć lat – czyli średni okres trwania patentu europejskiego – będzie wynosił mniej niż 5.000 euro.

Opłaty roczne za utrzymanie w mocy patentu jednolitego

–	–	11. rok	1 460 €
2. rok	35 €	12. rok	1 775 €
3. rok	105 €	13. rok	2 105 €
4. rok	145 €	14. rok	2 445 €
5. rok	315 €	15. rok	2 830 €
6. rok	475 €	16. rok	3 240 €
7. rok	630 €	17. rok	3 640 €
8. rok	815 €	18. rok	4 055 €
9. rok	990 €	19. rok	4 455 €
10. rok	1 175 €	20. rok	4 885 €

– Opłata dodatkowa z tytułu spóźnionego uiszczenia opłaty za utrzymanie patentu w mocy = 50% danej opłaty za utrzymanie patentu w mocy (Zasada 2 ust. 1 pkt 2 Regulaminu opłat za jednolitą ochronę patentową).
– Opłata za utrzymanie patentu w mocy podlega obniżeniu o 15% w przypadku udzielenia licencji do prawa (Zasada 12 Regulaminu jednolitej ochrony patentowej, Zasada 3 Regulaminu opłat za jednolitą ochronę patentową).

Patent jednolity obowiązuje obecnie w następujących 18 państwach: Austria, Belgia, Bułgaria, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niderlandy, Niemcy, Portugalia, Rumunia, Słowenia, Szwecja i Włochy.

Więcej informacji na temat kosztów związanych z utrzymaniem w mocy patentu jednolitego w porównaniu z kosztami ochrony równoważnej w jedynie czterech wiodących państwach europejskich, w ramach klasycznego systemu patentu europejskiego, dostępnych jest na [stronie internetowej EPO](#).

Potencjalnie patent jednolity może obowiązywać we wszystkich państwach członkowskich UE. Obecnie system ten funkcjonuje na terytorium 18 krajów, a pozostałe państwa mogą dołączyć w przyszłości. Aby w danym państwie obowiązywał patent jednolity, koniecznym jest, aby państwo to uczestniczyło we wzmocnionej współpracy, obejmującej aktualnie 25 krajów, oraz ratyfikowało Porozumienie w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego (ang. UPCA).

Jednolity Sąd Patentowy (ang. UPC): scentralizowane egzekwowanie praw i większa pewność prawa

---

Scentralizowane egzekwowanie praw poprzez nowy Jednolity Sąd Patentowy

Również egzekwowanie praw na drodze sądowej staje się znacznie łatwiejsze. Do tej pory to sądy krajowe miały wyłączną właściwość do rozstrzygnięcia sporów patentowych. Przykładowo sprawy o unieważnienie patentów europejskich musiały być wnoszone przed sąd krajowy, ale rozstrzygnięcie każdego sądu miało skutek wyłącznie na terytorium danego państwa. Czasem wiązało się to z koniecznością równoległego prowadzenia sporów w różnych państwach członkowskich, co nie tylko było kosztowne i wysoce skomplikowane dla wszystkich stron, ale również wiązało się z ryzykiem sprzecznych rozstrzygnięć krajowych.

Nowy Jednolity Sąd Patentowy (UPC) zapewnia jednolite, wyspecjalizowane i skuteczne ramy prowadzenia sporów patentowych na poziomie europejskim. Jako sąd ponadnarodowy utworzony na mocy traktatu międzynarodowego (ang. UPCA), UPC to sąd właściwy do rozpatrywania sporów, w tym spraw o naruszenie praw z patentu lub unieważnienie zarówno patentów europejskich o jednolitym skutku, jak i klasycznych patentów europejskich (tych ostatnich – z pewnymi wyjątkami obowiązującymi w okresie przejściowym do 31 maja 2030 r.). UPC, jako wyspecjalizowany sąd, stanowiący nowe forum do skutecznego egzekwowania praw z patentu i unieważniania patentów, przynosi korzyści dla wynalazców, osób trzecich i społeczeństwa ogółem. Właściciele patentów mogą teraz bardziej efektywnie egzekwować swoje prawa z patentu, podczas gdy strony trzecie i społeczeństwo mogą dążyć do unieważnienia zarówno patentów europejskich, jak i patentów jednolitych w ramach jednej scentralizowanej procedury. Kładzie to kres sporom prowadzonym równoległe w różnych państwach w odniesieniu do tego samego patentu, co znacznie obniża koszty postępowań sądowych. Ponadto UPC zapewnia większą pewność prawa, eliminując ryzyko sprzecznych decyzji krajowych i harmonizując orzecznictwo.

Wsparcie dla handlu i inwestycji

Jest powszechnie wiadomo, że sektory intensywnie korzystające z własności intelektualnej, zwłaszcza z patentów, mają większy wkład w PKB i handel zagraniczny. Niemniej jednak, ich udział w handlu i przepływie bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) między państwami członkowskimi pozostaje ograniczony, co sugeruje, że nie udało się jeszcze utworzyć jednolitego unijnego rynku technologii. Fragmentaryczny charakter dotychczasowego systemu patentów europejskich niewątpliwie ograniczał przepływ opatentowanych wynalazków między państwami UE. Większość patentów europejskich była walidowana tylko w kilku państwach członkowskich UE, aby ograniczyć koszty walidacji i utrzymywania patentów w mocy.

Harmonizacja ochrony patentowej, jaką daje patent europejski o jednolitym skutku, będzie miała, zgodnie z przewidywaniami, pozytywny wpływ na przepływy handlowe oraz przepływy BIZ w sektorach intensywnie korzystających z własności intelektualnej i technologii. Zgodnie z badaniem EPO przeprowadzonym we współpracy z University of Colorado Boulder i London School of Economics dostosowanie państw członkowskich UE do najlepszego standardu ochrony patentowej może przynieść 2-procentowy wzrost rocznych wpływów z handlu (o 14,6 mld euro) oraz 15-procentowy wzrost rocznego napływu BIZ (o 1,8 mld euro) w tych sektorach gospodarki unijnej.

Zgodnie z badaniem dostosowanie państw członkowskich UE do najlepszego standardu ochrony patentowej może przynieść 2-procentowy wzrost rocznych wpływów z handlu i 15-procentowy wzrost rocznego napływu BIZ.

Ponadto szeroki zasięg terytorialny patentu jednolitego ułatwi transgraniczny przepływ technologii i współpracę między państwami europejskimi. Centralny rejestr, w którym znajdować się będą informacje o statusie prawnym dotyczącym transferów patentów jednolitych i licencji – w tym licencji praw – pozwoli utworzyć skuteczny rynek transferu technologii dla uczestniczących państw członkowskich. Rynek technologii będzie również bardziej otwarty – umożliwi on przepływ technologii i współpracę badawczą z podmiotami z państw, które do tej pory rzadko były brane pod uwagę przy walidowaniu patentów europejskich. Wreszcie, kolejnym czynnikiem sprzyjającym przepływowi technologii będzie obniżenie opłat za utrzymanie patentu w przypadku udzielenia licencji na korzystanie z wynalazku chronionego patentem.

Liczne korzyści dla firm, w szczególności dla MŚP, start upów i uczelni

---

Małym i średnim przedsiębiorcom i start-upom łatwiej będzie podejmować decyzję, czy i kiedy rozszerzyć działalność na nowe rynki.

Nowy system patentu europejskiego o jednolitym skutku przynosi wiele korzyści zgłaszającym, szczególnie tym, którzy dysponują ograniczonymi zasobami – małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP), start-upom i uczelniom, od których w dużej mierze zależy przyszłość europejskiej gospodarki.

Własność intelektualna odgrywa kluczową rolę przy wprowadzaniu na rynek nowych technologii przez małe podmioty. Dzięki niej podmioty te mogą czerpać korzyści z własnej kreatywności, innowacyjności oraz inwestycji. Stanowi to istotną motywację do kontynuowania działań inwestycyjnych i dalszych procesów innowacyjnych.

W przeszłości wiele małych podmiotów korzystających z patentów polegało na prawach krajowych. W związku z tym często nie miały one żadnej ochrony wynalazków w Europie, ewentualnie ochrona obejmowała jedynie kilka państw. System patentu europejskiego o jednolitym skutku eliminuje przeszkody biurokratyczne i finansowe dla tych podmiotów, które starają się wprowadzić swoje wynalazki na rynek unijny. Umożliwia im to skuteczniejszą konkurencję z innymi podmiotami. Małym i średnim przedsiębiorstwom i start-upom, które zarejestrują swój patent w ramach tego systemu, łatwiej będzie podejmować decyzje dotyczące rozszerzenia swojej działalności na nowe rynki. Decyzja ta będzie oparta na sukcesie produktu oraz nowych szansach biznesowych na innych rynkach unijnych. Patent europejski o jednolitym skutku już na wczesnym etapie daje instytucjom badawczym szeroki zakres ochrony w odniesieniu do obiecujących wynalazków, a wraz z ich rozwojem ułatwia transgraniczną współpracę i transfer technologii.

Fragmentaryczny charakter systemu ochrony klasycznych patentów europejskich z jego złożonością, a także niedająca się wykluczyć konieczność prowadzenia sporów w wielu państwach jednocześnie, praktycznie uniemożliwia małym podmiotom skuteczne poradzenie sobie ze sporami patentowymi, w charakterze bądź to powoda, bądź to pozwanego. Niższe koszty sporów przed UPC gwarantują, że dostęp do wymiaru sprawiedliwości i egzekwowanie praw z patentu nie zależą już od sytuacji finansowej podmiotu.

Ponadto podmioty z ograniczonymi zasobami mogą liczyć na system rekompensat. Osoby fizyczne, MŚP, organizacje non-profit, uczelnie i publiczne jednostki badawcze, które pomyślnie złożą wnioski w języku urzędowym UE innym niż angielski, francuski czy niemiecki, mają prawo do ryczałtowego zwrotu kosztów tłumaczenia w wysokości 500 euro.

Co najważniejsze, opłaty w postępowaniu przed UPC zapewniają równowagę między odpowiednim wkładem finansowym stron sporu a zasadą uczciwego dostępu do wymiaru sprawiedliwości. Przepisy dotyczące opłat sądowych przewidują możliwość obniżenia do 60% opłat ponoszonych przez MŚP. Ponadto, jeżeli MŚP przedstawi uzasadnione dowody na to, że koszty sądowe w ustalonej wysokości zagrażają jego istnieniu, UPC może zwrócić część lub nawet całość tych kosztów. W celu dalszego ograniczenia ryzyka prowadzenia sporów UPC może również ustanowić limit kosztów podlegających zwrotowi na rzecz strony wygrywającej, jeżeli ich zapłata miałaby zagrażać egzystencji gospodarczej strony przegrywającej.

Wejście w życie nowego systemu

Nowy system patentu europejskiego o jednolitym skutku wszedł w życie **1 czerwca 2023 r.**, kiedy działalność rozpoczął Jednolity Sąd Patentowy.

Publikacja i redakcja:

Europejski Urząd Patentowy

© EPO wrzesień 2024

epo.org/unitary

Przygotowanie:

Dyrekcja ds. Rozwoju Patentów i Laboratorium

Własności Intelektualnej (D 5.2.1) oraz Wydział Patentów

Jednolitych (D 5.3.2.2)

Adres:

Bob-van-Benthem-Platz 1 | 80469 Munich | Germany

Nr tel.:

+49 89 2399-0

Adres e-mail:

support@epo.org